

Fredagen den 26 mars 1971

Sörmlands spelmansförbund möts till Gnesta-allspel

På lördag håller Södermanlands Spelmansförbund sitt ordinarie årsmöte på Stora hotellet i Gnesta. På programmet står bl a allspel, mötesförhandlingar, middag och mera spel och dans. Till årsmötet har inbjudits representanter från grannförbunden och från Sörmländska Ungdomstingen.

Av den digra verksamhetsberättelsen för det gångna året framgår bl a att förbundet nu har 314 medlemmar — av vilka 20 är hedersledamöter. Under året har sex medlemmar avlidit och 23 nya medlemmar invalts. Till de avlidna hör förbundets förste hedersordförande, godsägaren Seth Carlsson, Vinäs, Västra Ed.

Seth Carlsson var Spelmansförbundets förste ordförande och en

av de drivande krafterna bakom förbundets tillkomst midsommardagen 1925.

Han lade bl a grunden till att den på många håll spridda spelmansrepertoaren samlades i det till en början anspråklösa arkivet.

TRE STÄMMOR

Under året har tre stämmor avhållits. Södertäljestämman höll man traditionenligt på Kristi Himselfärdsdag den 7 maj. På Torekällbergets dansbana framfördes dansspelet "En ålandsbondes besök i Stockholm" och i Strömstedtska huset visades danser från slutet av 1700-talet.

Den 7 juni möttes spelmännen på Nyköpingshus — tillsammans

med Sörmländska Ungdomsringen. På stämmoprogrammet stod bl a dans och spel i Allhelgonakyrkan. På Nyköpingshus följde så en kavalkad av dans och musik från ca 1300 fram till 1920!

I programmet deltog även "Joculator Upsalienses" som gjorde stor lycka med medeltida musik på samtida instrument. Programmet omfattade även polskor, kadrijer, engelskor, valser och polketter.

Den 23 augusti träffades man för stämman i Eskilstuna — även här i samarbete med Sörmländska Ungdomsringen. Utöver spel och dans på olika platser i parken omfattade programmet även en spelmansstämma efter samma tema som på Nyköpingshus.

Under Allhelgonahelgen anordnade Spelmansförbundet tillsammans med Sörmländska ungdomsringen en kurs för spelmän och dansare. Kursen hölls på Sundbyholms slott med ett 60-tal deltagare. I gruppen studerade man sin hemorts seder och bruk under slutet av 1800-talet.

Under våren har Arne Blomberg, Allan Ljungdahl och Henry Sjöberg besökt danslagen i Sörmland och talat om folkmusiken i Sörmland samt visat sörmländska danser.

SPEGEL FÖR SÖRMLÄNDSKT KULTURLIV

Förbundets egen tidning — Sörmlandslåten — har under året utkommit med tre nummer. Tidningen har rönt allt större uppskattning i vida kretsar. Ekonomin har förbättrats genom ett samgående med Sörmländska Ungdomsringen. I olika temanummer har tidningen velat spegla sörmländskt kulturliv — med tonvikt på musiken och dansen. Insamlingsarbetet av gammal-sörmländsk folkmusik fortsätter. Styrelsen hoppas att under det kommande året kunna intensifiera insamlingsarbetet — genom att tillsätta en speciell inspelningskommitté.

Duke

Fredagen den 24/4/71 SN

DAGA-DAGS och Gnesta-glimt

AV FOLKE GERDMAN

Spelmän på årsstämma

□□□ Litet annorlunda än andra organisationers är ett årsmöte med spelmän, det kunde man konstatera när Södermanlands spelmansförbund höll årsstämma på Stora Hotellet i Gnesta. Vilken sammanslutning kan tävla med 100 spelmän, när de låter sina stråkar sjunga om den sörmländska sommaren i gänglåt, valser och polskor? Här var den unge ordföranden Arne Blomberg, som ledde spelmansskaran, här var riksspelman Christina Frohm från Gnesta, Styrbjörn Bergelt med 100-årig, nyrenoverad nyckelharpa, 85-åriga veteranen Ivar Boström, vilken demonstrerade en glöd i stråken, som inte stod de yngre kollegerna efter.

Och här fanns också Vapperstasse, Gustav Larsson, dragspel-skungen, som blivit "tvångsenrolerad" i spelmansförbundet. Han lät höra sig i "Vappersta-valsen", den egna kompositionen "Stamp i drängstuga" samt i signaturmelodin "Handklaverslåt från Vikbolandet".

Folkmusiken tycks på ett alldeles särskilt sätt hålla sina utövare i trim, konservera ungdomligheten och vitaliteten — det hade man ett fint exempel på i bl a Ivar Boström.

Man fylls av respekt över den kunnighet och energi med vilken spelmansförbundet går in för att

rädda så mycket som möjligt av den kulturskatt som sörmländsk folkmusik utgör. Särskilt glädjande är det att ungdomen upptäckt vilka värden som göms inom folkmusiken — ett intensivt ungdomsarbete bedrivs i Södertälje och Västra Rekarne och flera orter följer efter. Det finns ännu många och stora uppgifter inom spelmansförbundet: att fortsätta och intensifiera insamlingsarbetet av gamla låtar, att utöka antalet instrument i spelmanslagen, att presentera låtarna i nya, roliga arrangemang.

Till slut några ord om folkmusik av Arthur Nestler, som bl a upptecknat låtar från södra Jämtland. Så här säger han:

— Vår folkmusik kan i gångna tider sägas ha tjänat två syften. Främst var den en bruksvara, den spelades till dans, vid bröllop och vid många andra tillfällen. Men den fyllde också en annan mycket viktig funktion: den kunde enbart tjäna "till lyst". Denna musik var oftast den enda underhållning som stod människorna till buds i odöligt belägna skogsbyar. Dessa människor fick föra en hård kamp för tillvaron men hade ett behov av någonting utöver det timliga. Detta behov har, jämsides med den rent praktiska syftemålet, varit av den allra största betydelse för tillkomsten av vår folkmusik.